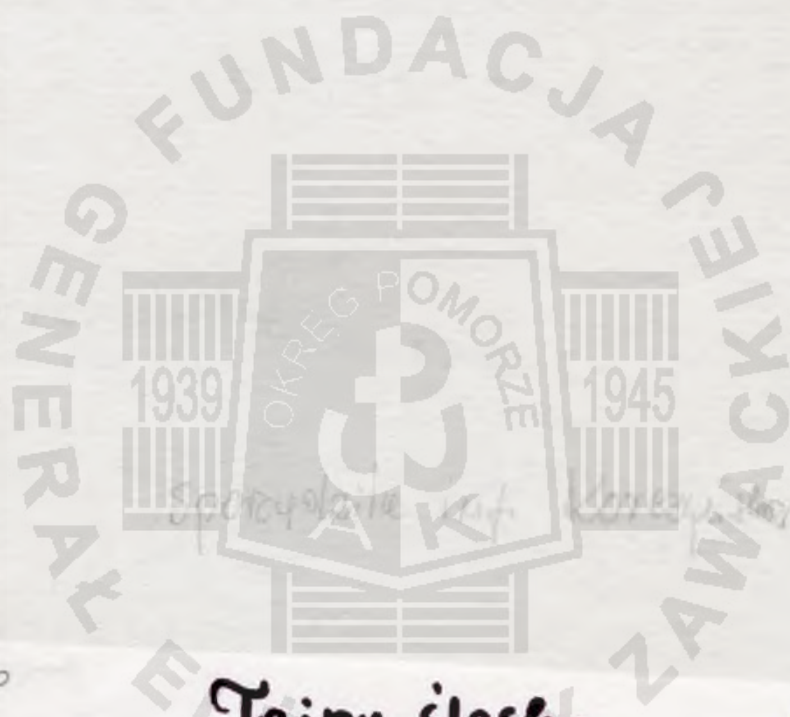

opr. 5.02.2013

(B)!

190

Tajna ślaska
Chorygie Harant

Harcerka
Krzysztof
Katarzyna

H 1967,

KULSNIERZEWSKA

Zam. KABAT

IRENA

190/usk

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — 130/WSK

Kuśnierewska Irena
zam. Kabat ps. „dila”
• „dilkka”

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa ✓

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora ✓

II. Materiały uzupełniające relację

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945)

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja

.....
.....
.....
.....

Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓

Fotografie

ps. „dila”, „dółka” (1911-1967)

Relacja Jireny Kabatowej z Kusnieńskich opracowana przez Alojzego Targ, przepisana z oryginału przez A. Kowalską. Kopia maszynopisu A-4, k.3, s.3. Wpłynęła do Archiwum E. Zawackiej w r. 1975.

Przebieg podczas pogrzebu „dółki” dnia 30.08.1967 w Gdyni z ramienia grupy harcerzy (bez podpisu autora). Maszynopis i kopia A-4, 1k, 1s - bezpośrednio

...owska Irene / 1911- 1967/, ps. 'Hanka', nauczycielka, harcmistrzyni, uczestniczka ruchu oporu, córka Bronisława i Urszuli z Pukalskich, ur 1.VII 1911 r w Oświęcimiu. Do szkoły powszechnej uczęszczała w Oświęcimiu, następnie do Seminarium Nauczycielskiego w Białej, które ukończyła w 1930 r. Po ukończeniu seminarium rozpoczęła pracę nauczycielską na Śląsku, ucząc najpierw 10 lat w Łaziskach, następnie do 1936 r w Mikołowie, później do wybuchu II wojny światowej w Katowicach. Jako nauczycielka wykazała u siebie talent pedagogiczny, gorliwość i zamiłowanie do pracy nauczycielskiej. Już na ławie szkolnej związała się z harcerstwem. Pracę w harcerstwie kontynuowała również w czasie pracy zawodowej na Śląsku, w ramach pracy kulturalno-oświatowej prowadzonej w organizacjach lokalnych, działalność w Związku Harcerstwa Polskiego stanowiła główny kierunek pracy społecznej K-ek. W pierwszych latach kierowała lokalnymi organizacjami harcerskimi i czynna była w harcerskiej akcji społecznej. W ostatnich latach przed wybuchem wojny pełniła kolejno odpowiedzialne funkcje w komendzie Śląskiej Chorągwi Harcerek. Wykazując duże uzdolnienia organizacyjne i szczególną ofiarność w pracy, awansowała się szybko po stopniach hierarchii harcerskiej; około 1936 r stała podharcmistrzynią, w 1938 r r harcmistrzynią. W 1937 i następnym wchodziła w skład sądu honorowego chorągwi, kierowała sekcją starszych dziewcząt oraz czuwała nad wykonaniem programu pracy tzw. wędrowniczek. W 1938 r objęła funkcję komendantki Pogotowia Harcerek Chorągwi Śląskiej, powołanego rozkazem naczelniczej Komendy Harcerek. Funkcję tę pełniła do końca wojny. Jako komendantka Pogotowia kierowała z dużym talentem akcją przygotowania dziewcząt do pomocniczej służby wojskowej, na wypadek wojny. W ramach tej, wzmożonej od wiosny 1939 r, prowadzono na systematycznie organizowanych kursach. W momencie wybuchu II wojny /1.IX 1939 / kursy organizowane w Pogotowiu objęły pod kierunkiem K-ek obowiązków punktów ewakuacyjnych i sanitarnych na pograniczu niemieckim. W wykonaniu rozkazu ewakuacyjnego władz wojskowych K-wa wraz z komendantką Pogotowia podążyła w kierunku Rabsztyna jako punktu zbornego dla większości instruktorek Chorągwi Śląskiej, udała się do Rabsztyna, aby osiedzić w pobliżu Śląska. Równocześnie po rezygnacji z funkcji w Tworkowskiej, objęła funkcję komendantki Śl. Chorągwi Harcerek. Po przyjeździe do Krakowa pracowała najpierw w Obywatelskim Komitecie Opieki, w sekcji opieki nad wysiedlonymi, a od maja 1941 r w Obywatelskim Komitecie Opiekunów, w Dziale Opieki nad Więźniami i Wyrzuceni, zwanym 'Patronatem', gdzie kierowała sprawami ~~wiadomo~~ administracyjno-gospodarczymi. Biura 'Patronatu' mieściły się przy ulicy ~~...~~ 18. Pracowała pod kierunkiem Marii Zazulowej jako

...ym trudnym i odpo-
...ym stanowisku posterunku, którego głównym zadaniem była
leka nad więźniami obozu oświęcimskiego oraz więzień i obozów na
renie Krakowa, wytrwała do końca okupacji, pracując z narażeniem
cia i wykazując wyjątkową odwagę, ofiarność i poświęcenie. Jako
nendantka tajnego Pogotowia Harcerek Chorągwi Śl. kierowała pra-
ci harcerek skupionych wokół 'Patronatu' i prowadziła zespoły
dzieci śląskiej przebywającej na terenie Krakowa i okręgu kra-
skiego. Stała kontakt utrzymywała z harcerkami, które pozostały
teren d. województwa śląskiego, wcielonego do Rzeszy, i prowa-
ty rozległą akcję w zakresie tajnej opieki społecznej i tajnego
ezania. Pośrednio kierowała też tajną akcją harcerstwa żeńskiego
śląsku i wspierała ją głównie przez dostarczenie niezbędnych po-
szkolnych. Pełniąc funkcję komendantki Pogotowia pozostawała
lskiej współpracy ze Związkiem Walki Zbrojnej, późniejszą AK
Delegaturą Rządu na Śląsk. Była również członkiem konspiracyjnej
izacji ideowo-politycznej 'Ojczyzna', skupiającej głównie Polaków
m wcielonych do Rzeszy.

o zakończeniu wojny przebywała jeszcze jakiś czas w Krakowie,
a w akcji opieki nad powracającymi z więzień i obozów oraz
epatriantami. w sierpniu 1945 r powróciła do Katowic i
zjęła pracę w zarządzie okręgowym Polskiego Związku Zachodniego,
niu zaś tego roku przeszła do pracy w Kuratorium Okręgu Szkol-
ląskiego, najpierw jako referentka Oddziału Pozaszkolnego
aniza Dziecka, następnie jako wizytator domów dziecka. Wiosną
została przeniesiona na własne żądanie do Kuratorium Okręgu
go Gdańskiego, gdzie objęła obowiązki wizytatora opieki nad
em. W tym samym roku zawarła w Sopocie związek małżeński z
em Kabatem, z którym w okresie okupacji współpracowała w akcji
ej. W latach 1950-60 ze względów rodzinnych przerwała pracę
ą. W maju 1960 powróciła do pracy, obejmując obowiązki wycho-
wawczy w Poradni Społeczno-Wychowawczej Towarzystwa Przyjaciół
Gdyni. W następnym roku powierzono jej kierownictwo Poradni.
rowniczka zreorganizowała Poradnię, wprowadziła nowe metody
chowawcze oraz atrakcyjne zajęcia z dziećmi i zacieśniła
z rodzicami dzieci trudnych. Opiekowała się również przed-
FPD. Dzięki osobistym walorom mogła z pozytywnym skutkiem
dwać w rodzinach trudnych na rzecz pokrzywdzonych dzieci.
ka lat była wiceprezesem Oddziału Towarzystwa Przyjaciół
Gdyni. Współpracowała również z Ligą Kobiet, z Komitetem
łecznej i PCK. Kiedy zapadła na ciężką chorobę i potrzebna
ła chorej, zgłosiło się 17 jej dawnych podopiecznych, sby

1901 r. , pozostawiając troje dzieci.

W 1960 r K-wa została odznaczona Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia
Polski.

Żyńska A. Szkice z dziejów harcerstwa na Górnym Śląsku w okresie
okupacji / maszynopis / ; Łapińska J. Organizacja Harcerzek
1939-1945, Najnowsze Dziej Polski, W-wa, 1965, t. IX, s. 70 i in;
Nowicki J., Szkolnictwo w województwie Śląskim, Kat. 1936, s. 105;
List komendantki Pogotowia Chorągwi Śląskiej, Ireny Kuśnierzewskiej
synopsis, papiery rodzinne Henryka Kabata /; Sprawozdanie Związku
Harcerstwa Polskiego Okręg Śląski... za rok 1937, Kat. 1938 s. 4 i n.;
Sprawozdanie Związku Harcerstwa Polskiego... za rok 1938, Kat. 1939
s. n.; Targ A. Tajna akcja społeczna harcerstwa katowickiego w okresie
okupacji, Studia Śląskie Śląskie-
nowa 1969, t. XV; Wezel-Homecka Z., Polski Komitet Opiekuńczy
w Katowicach w latach 1939-1945 i jego akty, 'Archeion' 1964 t. XLI, s.
n.; - Materiały i informacje Ady Korczyńskiej z Katowic; Materiały
dotyczące działalności 'Patronatu' w Krakowie w okresie okupacji
papiery rodzinne H. Kabata z Gdyni; informacje Emilii Węglarz
Grzbieli z Katowic, Lucji Zawada z Rudy Śląskiej oraz Wandy
Kowalskiej z Katowic; materiały własne autora życiorysu.

Alojzy Targ

Żyńska A., Krakowski 'Patronat więzienny', Przegląd Lekarski 'Oś-
wiecenie', s. 168-176, Kraków 1972; Harcerki 1939-1945, Praca Zbiorowa
Katowice 1973,

z oryginału przepisana (Korczyńska)

...jeszcze w czasie
...rozpoczęła na Śląsku, tu przeszła do
instruktorki harcerskiej od drużynowej do komendantki chorągwi i z
ziemią Śląską związała się sercem na całe życie. Od roku 1936 pracowała
w Kuratorium Śląskim jako instruktorka do spraw harcerstwa.
W roku 1938 została komendantką Pogotowia Chorągwi Śląskiej.

W wrześniu 1939r. z chwilą wejścia Niemców na Śląsk wszystkie bardziej
znane instruktorki harcerskie dostały polecenie opuszczenia
terenu. Lilka poddała się rozkazowi ale uczyniła to z wielkim oporem
ciężkim sercem.

Przejechała do Krakowa i tam pełniła funkcję konspiracyjnej komendantki
chorągwi Śląskiej rozbitej na część terenową i emigracyjną.

Kontakt z ludźmi ze Śląska ułatwiła jej osobista praca w Komitecie
Krajoznawczym dla uchodźców - późniejszym RGO.

W tym czasie wchodziła do pracy w Patronacie - jest to jedna z najtrudniejszych
i najniebezpieczniejszych jej prac, w ścisłym kontakcie z
Krajową Województw Krakowskiego i Śląskiego.

W czasie wojny wraca na Śląsk i pełni funkcję wizytatorki w Wydziale Opieki
nad Dzieckiem Kuratorium. W tymże charakterze przenosi się następnie
na morze, tu wychodzi z żoną i teraz całe swoje serce i siły
oddaje rodzinie. Gdy dzieci podrosły wraca do pracy zawodowej, pracowała
do ostatniej choroby w Poradni Społeczno-Wychowawczej TPD.
Zmarła.

Była Lilka w życiu codziennym i w pracy? Mimo kierowniczego
obowiązku i odpowiedzialności za wielką ludzką gromadę daleka była
od typu wielkiej organizatorki, nie używała tonu kategorycznego rozkazu,
nie unosiła się i nie gniewała mimo to posłuch miała ogromny.

Była ogromnie kobieca: bliski jej był każdy człowiek potrzebujący
pomocy, skrzywdzony, cierpiący. Czarem łagodności, żegoty i uporem
woli skupiała wokół siebie ludzi, zobowiązała do ofiarnej pracy.
Wymagań dla siebie pamiętała nie tylko o potrzebach swego
życia ale lubiła dogodzić, zrobić przyjemność. Nie tracąc z oczu
swoich celów służby ojczyźnie i społeczeństwu, pomagała, ochraniała,
pomagała każdemu człowiekowi swoim znanym nam wszystkim czarującym,
czarującym uśmiechem promieniała nawet twarzą służbę konspiracyjnego
żołnierza.

Była siłą i wielkością Lilki, jej rola w organizacji harcerki.
Historyczna: bo takie właśnie dziewczęta wychowywała.

Chyba o niej napisał poeta :

Przełamań nasze imiona
Dni życia jasne i ciemne
Młodsze silniejsze ramiona
Podejmą nasz trud codzienny
I tylko po nas zostanie
Coś co nie zawsze powraca
Wielkie największe kochanie
I prosta najprostsza praca .

Wspomnienie podczas pogrzebu Lilki dnia 30 sierpnia 1967r. w Gdyni
w imieniu grupy harcerki.

B. Rojca 2013.

12. Warszawa Kart info

ps. "dika", "dika", "Harka"
Zam. KABAT
KUSNIEŹSKA Jrena
++

J. 1901/MSK

met 104

Śmiałowska - Kabatawa

grupa

Praktyk
1945

oficer o białym mundurze. Był koncentrował
słuch, które w czasie okupacji zamieszkały
wła.

grupa wespółnie zainicjowana
w 1940 w Opoczynie nad Wisłą
(po wojnie Ros. Now. Ordery Odw. Polski)

inżynier o białym mundurze. St 4

le dla "Poczekalni" stanowią Opoczynie, zespół
metodyczny ze Słodka kierowane przez K-dobry
Kawczak, Chomczyński St, zgrup. Kuzniarski w Kuchni

nr 104

Warszawa

1867

Przegląd literatury z zakresu Kucharskiej od 1911
 nr 1911, 1. VII w Obyczajach, cerkiew Broniewska i Kramki z Piekarni
 wyjazd. Seminarium w Białej do 1930
 Zarząd m. m. Łódź, Warszawa, K-ec od 1936

PLIX

ZHP, nr 38, od 1938 ^{do 45} (K-licz. Pap. Harc. Chor. S)

Pap Spet

organizowanie kursów

Kamp 1x

1x ewakuacja do Roboty

Zrodla: Biogram A Targa (odpin)
Harcewici 39-45
Janke D. Kurbie zelawia w zw. Obarzani

rel T. Delibety. W krotkim lub maju 1943 Terena spotkala
z Polkiem, ktory dal jej kontakt na Kurimio-
nowski. Pracowala w Rps na ul. Kausowicy
Lilki przekazala Tereni Kurbie na Stanki Katarzyna
Tamara - Tarawa [zob. lista m. Stanki Rps]

rel T. Del. o spotkaniu z ml. Panslony (od Janusa
awenturanta) do Lilki, ktora je bez ukladania
wielokrotnie w Lilki przedkwalifikowala z uwagi na dowodzenie
takimi taczami - filipiński - dwunastymy powrot

Okupacja

prac. Raboty do Kwakowe
pracuje w biurze Komiteta Opieki, Kwakow
w Selezji sleski nad wyprzedzeniem
od 41 w Polku Komit. Opiekunemu - Dni Opieki
nad wyprzedzeniem i ml. rodnym "Patronat"
Sprawy admi - Gop. - Kausowice 18

Konspiracyja

K. Hle tj. Papotowia Harcewici Chor. Si
w kontakcie z ZWZ - AK i Del. Rps. na St.
cstank. "Goryzmy"

po wojnie

W 45 powrot do K-c Jan. Oko P. H. Bacl
od 45 do Kwakowim (dany druzina)
wzrost 49 do Gelskiego

+el 104/12

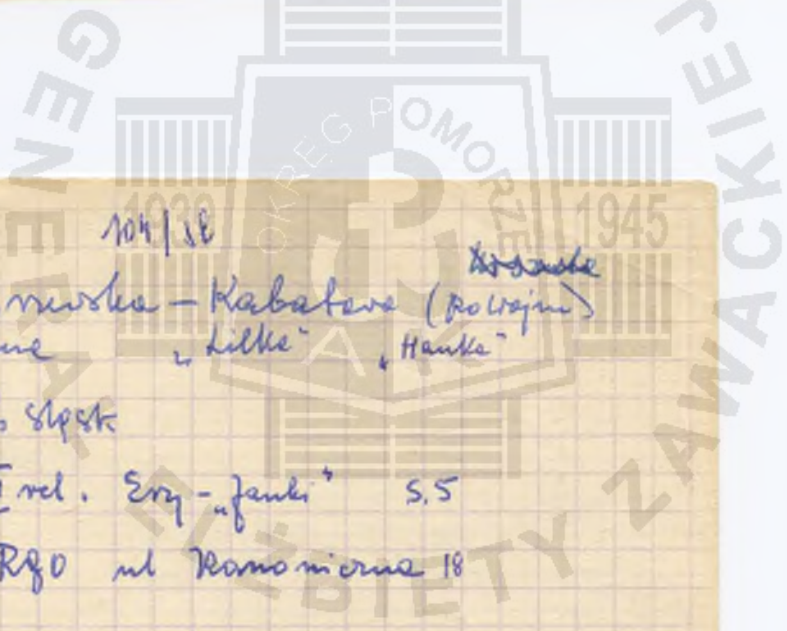
Katerie
Kvaha

Prisim�evka Jrene

mesani okup - k - the tajmy sljedny Charygn Harceck z
niedriby w Kwakowice

proced wojny k - the Popstoria lawcenskigo si Charygn Harceck
Ad 119 30 r

FUNDACJA

104/18

+ + Prisim�evka - Kabatara (Polojim)
Jrene - Lilke - Hauke

Kvaha's slpstk

vide I vel. Ery - "fauki" S.S

pracownice RfO ul Komomierne 18

Wyker Foly WSK

Pods. Si " - S. 131

z faulke "Narke zdovni"

vel TDil nr 8 Lilke dabo lskol na ul Stancerny
na spatkanu "Waltere" z - 0128

1. - - - - 2. - - - - 3. - - - -
 4. Kuśnierewska ^{Kabatowa} ~~Yarsenta~~ 5. Kuśnierewska U.
 6. - - - - 7. - - - -
 8. - - - - 9. - - - -
 10. Wądołowice 11. - - - -
 12. Janke, Z. W.: "Podziemny Śląsk"

Str. 131 K. U. brata ukołał w akcji ucieczki pomocy więźniom, zwłaszcza więźniom obozu koncentr. w Oświęcimiu.

[Prawdop. materia do WSK]

Kabatowa siba

"Janke" "Silka"

zob. z. N Janke, "Słwiba z dozwice"

dostarciała lekarstwa pomagaly jej Janina Kocicka i Róża Mojercka

AK
Śląsk

KUŚNIERZEWSKA Lilka

- pracowała w Patronacie Opieki
nad sierotami

zob.
T. 2 / WSK : AKSAK Władysława
B. K. '88

N
KUŚMIERZEWSKA

ps. „Lilka”

- harcerka, pracowała w RGO na ul.
Kamionowej

zob.
DELEKTA Teresa : T. 57 / WSK

B. K. '2000 Korelata B. Rojał 2013.

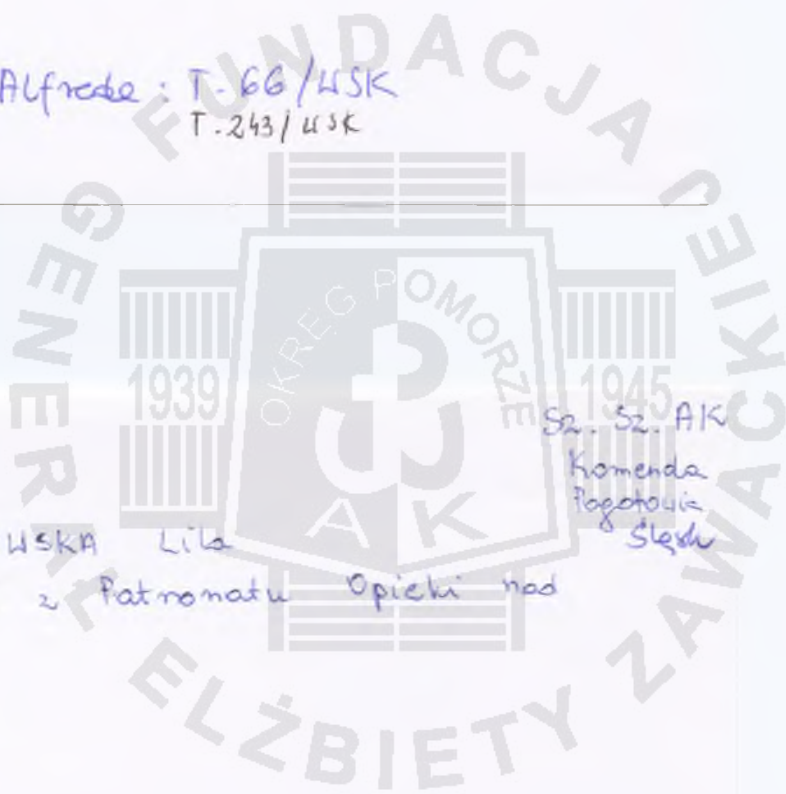
AK
Śląsk

KUŚNIERZEWSKA Jrena

- komendantka chorągwi śląskiej

zob. DUKOWICZ Alfreda: T. 66/USK
T. 243/USK

B.K.' 2000

KUŚNIERZEWSKA Lila
- Inżynierka z Patronatu Opieki nad
Więźniami

Sz. Sz. AK
Komenda
Pogotowia
Śląsk

zob.
T. 15/USK: BEM Adela

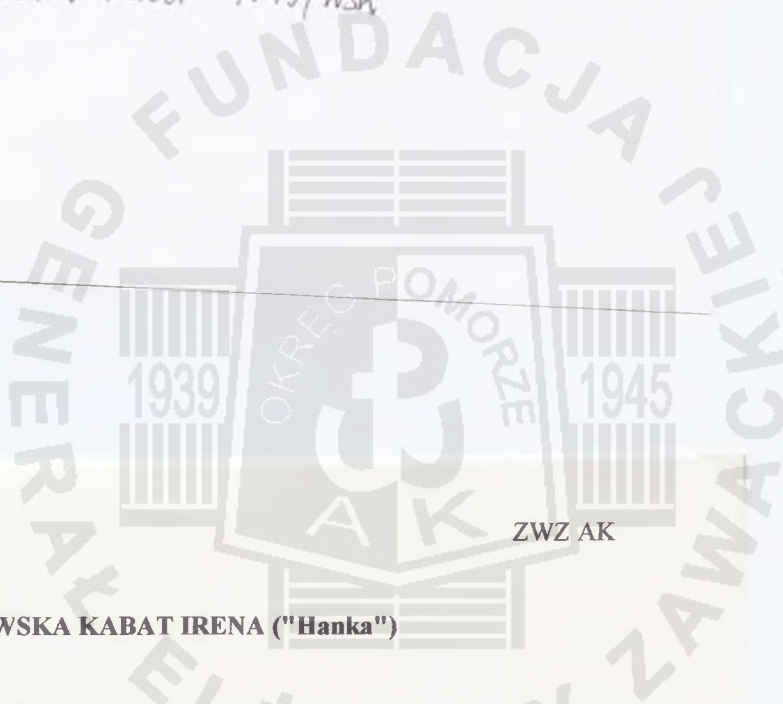
B.K.' 99

Pogotowie
Harcerskie

KUŚNIERZEWSKA-KABATOWA Irena

- komendantka Pogotowia Śląskiej Komendy
Harcerek

Zob. relacja Bem Adeli - T. 15/WSK

(POR.) KUŚNIERZEWSKA KABAT IRENA ("Hanka")

Komendantka Śląskiej Chorągwi Harcererek, przebywająca stale w Krakowie. Organizowała nieustający strumień paczek do obozu w Oświęcimiu i innych np. Ravensbrück. Ofiarnie współpracowała z Delektą Teresą pracując w "Patronacie" miała szerokie powiązania, potrafiła pokonywać liczne trudności na jakie natrafiała baza "Poczekalni". Odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami.

Źródło:

Niekrasz Juliusz, "Z dziejów AK na Śląsku", wyd. II K-ce 1993, s. 54, 185, 204

Kusnierewska Irena zam. Kabatowa
"Hanka", "Silka"

104 585k
1975

ZHP

K-142 Poprawc. Ciur. S.

Kampania IX

ZNR - PVR

Kwalifik. Legion S.
Koch. H. St. Ciur. Harcerski

